

Dada data - Et addendum

Man havde lov til at gå hen og stille sig på en anden mands skygge.

Uddrag fra J. H. M. C. Boelars *Headhunters about themselves: An Ethnographic Report from Irian Jaya. Indonesia*. The Hague: Martinus Nijhoff, 1981, pp. 67-69.

Her følger en liste med notater om menneske Kroppens forskellige dele.

1. Håret, *muku-rumb*, var i fokus når nogen var syg og under børnenes alders ceremoni. I begge tilfælde blev håret barberet af, men under sidstnævnte ceremoni blev det erstattet af ornamenter. En tilfangetagets hår blev brugt som pynt på spyd og til at lave bæltter af, quoa, til de store hovedjægere.

2. Ansigtet kunne males ved festlige lejligheder. Man brugte et sommerfuglemønster, *rur-dokák*. Ved at male øjenomgivelserne i klare farver kom selve øjnene til at ligne de sorte prikker på en sommerfugls vinge.

3. Øjnene, *kind*, kan repræsentere en person, som det understreges i følgende råd: "bryllupssagoen bør gives under solens øjne, *tapaq-kindkan*".

4. Øret forbindes med det at bruge sin hjerne. En dum person er en person uden ører, *mono-ain-mbék*. Udtrykket *mono-koame*, der er et øre, betyder, "også vi er i stand til at tænke".

5. Næsen, *tamangk*, blev især smykket med stykker af skaller og fugleklør. *Tamangk qana*, hård næse, er et dystert og beslutsomt ansigt.

6. Munden, *mèm*, bliver altid forbundet med at spise. *Mèm rëng-gëmbak*, stor mund, refererer ikke til en uforskammet person, men til en ædedolk. Munden har en speciel funktion i forbindelse med en skik, der går ud på at sprøjte en mundfuld vand ud over en bevidstløs persons ansigt. Det at række tunge eller at spytte på jorden foran en persons fødder er fornærmelser, der fører til slagsmål. Det siges også, at kannibaler anser tungen for at være en delikatess (ligesom det yderste af tommelfingeren).

7. At trække på skuldrene var ikke et udtryk for uvidenhed, men for frygt. Hvis der var mænd tilstede kunne kvinderne stå tæt sammen med optrukne skuldre som et tegn på ærbarhed, men mændene ved bedre: De siger, "Hvis de var alene med en mand, ville de hellere end

gerne have samleje med ham".

8. At gnide kinder eller næse, som man gør blandt asmat-folket, er ikke en jaquj måde at hilse på. De plejede at lægge deres højre hånd i den anden mands venstre hånd, hvorefter han trykkede den første mands fingre. Mænd kysser hinanden på kinden, men kysser derimod ikke kvinderne, ikke engang deres egne koner. Kvinder kysser normalt ikke hinanden.

9. Åndedrættet forbindes ikke med sjælen. At trække vejret beviser at vedkommende stadig er i live.

10. Kvinderne udsmykker deres overarme og området mellem deres bryster med ridsninger. Pigerne gennemgår gladeligt stor smerte for at få disse mærker. Mændene er meget interesserede i kvindernes bryster, *abur*, og i størrelsen af de kvindelige genitaler, *jo*. Kvinderne derimod sladrer sammen om mændenes maver, *kandöm*, og anuser, *mo*. Disse dele af kroppen dukkede altid op på min liste over skældsord.

11. Børn måtte ikke røre ved indersiden af deres mødres lår. "Indersiden af hans koners lår" var det sted, hvorfra forfaderen, *Kapaqait*, tog frøene til at så grøntsager med. Kvindernes pubeshår og trævler fra deres mellemkødsbånd blev røget i fredspiben. Man sagde, at mødommen skulle forblive intakt indtil efter den første menstruation. Sperm og urin kunne bruges som medicin. Myten om *Ujogot* beretter om, hvordan han skabte et menneske ved at smøre sin sæd på en kokosnød.

12. Anusen, *mo*, havde et særligt dække, en hale, *èk*, lavet af trævler. Når en mand var syg, ville han altid spørge, om han lå på en anstændig måde. At røre ved en mands anus kunne enten være en påberåbelse af hans styrke eller en meget alvorlig fornærmelse. At slippe en vind var et tegn på, at man havde spist for meget. Hvis det skete i overværelse af mænd, skete der ikke noget, men i overværelse af kvinder, især ens egen kone, kunne det være farligt for dem eller hende. Kvinder risikerede at blive dræbt, hvis de så på deres mænds ekskrementer. Mændene frygtede deres endeløse bebrejdelser over at have spist for meget.

13. Penis, *paqadi*, eller mandens pubeshår tiltrækker sig mindre opmærksomhed. De bar ikke noget dække. Ordet *paqadi*, penis, blev ofte hørt anvendt som et bandeord. Det blev sagt, at det dumme nogen kunne gøre, var at skade sin egen anus eller penis.

14. Vædsken, som et lig i forrådnelse afgiver, blev ikke brugt til noget specielt formål. Det eneste der skete, efter at et lig var gået i opløsning, var at børnene blev sat til at trampe jorden, hvor begravelsesplatformen havde været. Dette blev gjort, for at de kunne blive værdige efterfølgere til den afdøde.

15. Kropslugte, specielt fra armhulerne, mentes at have en særlig forsvarskraft overfor ånder. En persons skygge blev ikke tillagt nogen

betydning. Man havde lov til at gå hen og stille sig på en anden mands skygge.

Noter:

1. Jeg er Renato Rosaldo taknemmelig for at have gjort mig opmærksom på Boelaars liste. "Borges", sagde han, "kunne ikke have forbedret den".

2. Malinowski var interesseret i, hvad han kaldte "fremmedhedskoefficienten" i tvær-kulturelle beskrivelser. Den skulle imidlertid altid være i ligevægt med "virkelighedskoefficienten". Andre livsformer skulle gøres virkelige og forståelige, mens man samtidigt skulle bevare en forståelse for deres besynderlighed og forskellighed. En måde at bevare denne besynderlighed på var at inkludere data, der ikke var fuldstændig kontekstualiseret - tilfældige, mærkelige facts, "imponderabilia". Malinowski mente, at realistiske etnografier skulle bevare en produktiv balance mellem koefficienterne for fremmedhed og virkelighed, og lade læserne cirkle hermeneutisk (glade) mellem sandsynlighed og overraskelse, kohærens og små stumper af data. Men den fortolkningsmæssige balance glipper af og til; og når den gør det, desintegrerer billedet af den anden til partielle samlinger af fakta og sidestillede udsagn fra heterogene kilder. Katalogiserings-, udvælgelses- og sorteringsprocessen, der får visse typer af information til at træde frem som signifikant, bliver pludselig synlig.

3. Etnografiske lister har tilbøjelighed til at fremkalde drømmerier, ligesom Joseph Cornells opdelt "hoteller", "hjemsteder" og "museer" gør: fugle og ure, stjerne kort, kuglelejer, rør, kropsdele... En uventet skønhed kan findes i klassifikationer eller sætninger som "Vædsken, som et lig i forrådnelse afgiver, blev ikke brugt til noget specielt formål". "At røre ved en mands anus kunne enten være en påberåbelse af hans styrke eller en meget alvorlig fornærmelse".

4. Boelaars var missionær-etnograf og lingvist (Fader af det Hellige Hjerte) i næsten ti år i indonesisk Ny Guinea.

5. Etnografier genererer multiple læsninger. F. eks. kan trobriandere frit læse Malinowskis beretninger om deres kultur som parodier. Ved at udvælge enkelte sætninger fra en hvilken som helst kulturbeskrivelse kan man uden besvær fremstille serier som Boelaars.

6. Når "fremmedhedskoefficienten" flyder uafhængig af "virkelighedskoefficienten", resulterer det i en ny form for eksotisme. Den besynderlighed, der produceres, er ikke forbundet med de repræsenterede menneskers kultur eller verden. Denne eksotisme er forskellig fra andre udgaver - romantisk, orientalsk og poetisk - for det, der er blevet ureducerbart mærkværdig, er ikke længere den anden, men den kulturelle beskrivelse selv.

7. "Klokken 10 tog jeg til Tegava, hvor jeg tog billeder af et hus, en gruppe piger og *wasi*, og studerede opførelsen af et nyt hus" (Malinowskis Trobriand dagbog).

8. Det, der således er behov for, er en etno (GRAFISK) poetik...